

Streszczenie

Kościół, chcąc być wierny poleceniom Jezusa, nieprzerwanie przez wieki przepowiada prawdę o Bogu, który swoją „Odwieczną Aktualność” potwierdza w dziele stworzenia, odkupienia i uświęcania. Ponadto, czyniąc Boga punktem odniesienia swej nauki, wskazuje na wielką godność każdego człowieka, a odkrywając w nim przywilej przynależny „istocie ostatecznej”, stale zabiega, by dopomagać mu w odkrywaniu w sobie odbicia Jego miłości i miłosierdzia.

W wypełnianiu tego zadania Kościół znajduje oparcie w Piśmie Świętym i Tradycji, którą tworzą i ubogacają m.in. pisma katolickich mistyków. Do ich grona należą również polskie mistyczki: św. Siostra Faustyna Kowalska i Alicja Lenczewska, a ich pisma *Dzienniczek*, *Świadectwo* i *Słowa Pouczenia* w swoim duchowym przesłaniu są stale aktualnym wezwaniem do przyjęcia postawy teocentrycznej, a co za tym idzie oddania Stwórcy i Jego prawu pierwszego miejsca w życiu religijnym i moralnym. Przedmiotem rozprawy jest ukazanie specyfiki współczesnego polskiego mistycyzmu na przykładzie dzieł obu Auterek, które stanowią istotną część opublikowanych zapisków duchowych ponad dwudziestu polskich mistyczek ostatniego stulecia (1918–2018), reprezentujących tzw. mistykę przeżyciową. Porównanie *Dzienniczka* św. Faustyny Kowalskiej i pism Alicji Lenczewskiej stało się podstawą ukazania specyfiki polskiego mistycyzmu.

Rozprawa składa się z czterech rozdziałów. Przedmiotem pierwszego z nich jest ogólna charakterystyka teologii mistycznej. Została w nim przedstawiona geneza i zakres badań teologii mistycznej, obejmującej m.in. zagadnienia obowiązku dążenia do świętości oraz nadzwyczajnych doświadczeń religijnych. Następnie, aby potwierdzić fakt występowania wśród wiernych przypadków doświadczeń mistycznych, ukazano przykładowe postaci i duchowe zapiski współczesnych mistyków Kościoła: włoskiego kapucyna, św. Ojca Pio oraz członkiń polskiego Zgromadzenia Sióstr od Aniołów, sług Bożych, s. Wandy Boniszewskiej i s. Heleny Majewskiej. W dalszej kolejności zostały zaprezentowane trzy wybrane sylwetki przedstawicieli teologii mistycznej. Zostali do nich zaliczeni francuscy teologowie: Reginald Garrigou-Lagrange i Adolf Tanquarey, którzy mają wybitne zasługi w zakresie rozwoju katolickiej teologii mistycznej oraz przedstawiciel polskich teologów: Stanisław Urbański, który ma zasługi w tym zakresie w rodzimej teologii. W końcu w pierwszym rozdziale zostały przedstawione poszczególne fenomeny mistyczne, będące przedmiotem przeżyć duchowych wiernych i zaliczane do szczegółowych aspektów teologii mistycznej w jej wymiarze przeżyciowym.

W rozdziale drugim rozprawy została przedstawiona charakterystyka dzieł, które stały się przedmiotem porównania i podstawą wniosków na temat specyfiki polskiej teologii mistycznej. Została zaprezentowana geneza *Dzienniczka* św. Faustyny oraz *Świadectwa* i *Słowa Pouczenia* A. Lenczewskiej, okoliczności wydania tych dzieł drukiem oraz recepcja teologiczna i zakres popularności. Na końcu tego rozdziału zostały wyjaśnione trzy wybrane zagadnienia występujące w pismach obydwu Auterek: idea dziecięstwa Bożego, znaczenie modlitwy oraz rozumienie spraw ostatecznych człowieka.

Przedmiotem trzeciego rozdziału są fenomeny mistyczne, których zgodnie z pismami doświadczały św. Faustyna Kowalska i Alicja Lenczewska. Analiza poszczególnych fenomenów i okoliczności ich występowania wykazują wiele zbieżności oraz potwierdzają wyraźny charakter mistyki przeżyciowej w badanych pismach.

W czwartym rozdziale, odwołując się do treści pism polskich mistyczek, podjęto próbę ukazania uniwersalnego charakteru ich przesłania. Podstawową treścią zawartą w pismach św. Faustyny Kowalskiej i Alicji Lenczewskiej jest prawda o Bożym miłosierdziu, objawiającym się w dziele stworzenia, odkupienia i założenia Kościoła. Kolejna ponadczasowa treść dotyczy problematyki rozumienia grzechu oraz związanego z nim wezwania do nawrócenia oraz powołania do świętości. Uniwersalny charakter przesłania analizowanych pism polskich mistyczek dotyczy także praktyki ewangelicznego miłosierdzia słowa, czynu i modlitwy.

Przeprowadzone badania, ukazujące występowanie licznych fenomenów mistycznych pozwalają na twierdzenie, że polski mistycyzm wyrażony w pismach św. Faustyny Kowalskiej i Alicji Lenczewskiej wpisuje się w nurt przeżyciowy. Z kolei ponadczasowe treści teologiczne zawarte w *Dzienniczku Świętej z Krakowa* i dziełach nauczycielki ze Szczecina, wykazujące wiele zbieżności, ukazują specyficzne aspekty polskiego mistycyzmu.